

Uredništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 9, pritličje. Rokopisov ne vrača.

Izhaja vsak petek zjutraj in stane s poštno vred. za celo leto 24 Din, za pol leta 12 Din, za četrt leta 6 Din.

Posamezna številka 75 p

Poštnina plačana v gotovini.

NOVA SLOVENSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 9, pritličje. Telefon šte. 7.

Inserati: Ena šeststolpna pettivrsta stane 1 Din 25 para. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 75 p

26. šte. 1923

Gornja Radgona, dne 7. septembra 1923.

V. leto.

Odmevi kat. shoda

„Nase Jutro“ in „Domovina“ več zalezeta, kakor vsa klerikalna parada“.

Pisec teh vrstic je čul med razgovorom neke družbe gornje, gotovo ne značilne besede. Ostavimo se pri njih in jim pogledimo jedro. Takozvana „napredna“ nadutost, oni bi rekli samozavest.

Velikansko slavlje V. kat. shoda, ki je ožarilo lepo lice naše Slovenije ni dalo miru raznim modrijanom iz „Jutrove“ dežele pa tudi starim iz Noetove barke „Sl. Narod“. Da so samostojnejši in drugi, izjemno radikali — vliвали na kat. verno množico golide svoje politične gnojnice, je razumljivo. Preko vse te besnosti pa gre cela manifestacija kakor junak z nasmehom mimo premaganca. Mnogo jih je bilo, ki niso mogli verjeti svojim lastnim očem, mnogo pa jih je spregledalo in so spoznali.

Mnogo opazk in dovtipov, slanih in neslanih je padlo te dni. Vse te psovke pa so izzvenele v tisto samozavest, kakor jo izpričujejo gornje uvodne besede.

To je tudi vse, kar zmorejo. Pristašev nimajo, pa tiskajo časopis ter širijo z njim strup brezverstva.

In ravno ta dva citirana lista, ta dika naše inteligence, sta najbolj surova slovenska lista. Njih podlistki so židovski „šundromani“ najslabše vrste, niti so pravilno pisani, niti predstavljajo kaj umetniške vrednosti. Druga tvarina pa je laž in obrekovanje; vse to pa delajo zavedno. Zavedno razširjajo slabo, perverzno čtivo, zavedno lažejo in obrekujejo, zavedno zastrupljajo široke mase.

Kam to pelje? Kriminalna statistika nam jasno pripoveduje, da se je nešteto mladostnih zločincev „izobrazilo“ za svojo svobodoljubno rokovnjaško obrt potom spodtakljivih, nemoralnih knjig in spisov.

Vsak pošten Slovenec naj čuje pogovor, ki je izzvenel v stavek, da „Jutro“ in „Domovina“ več zalezeta, kakor — klerikalna parada. Katoliški shod je močno dvignil zavest, da je vera prava zakladnica. Ona je svetinja slovenskega naroda. Zato je treba podpirati katoliški tisk. Naj kat. zavest ne omahne! Močnejša naj postane. Naše časopisje jo bo dvignilo.

Nehote mi sili na misel: Ali bomo izdržali vsi ob navdušenju, katerega smo pili iz temeljitih govorov in razprav pa tudi vstrajali? Da, bomo, ako bomo podpirali katoliški tisk. Noben še tako kričeči plakati ne bo zmotil zavedne množice. Naročujte samo dobre knjige in časopise! Ali bodo vsi sledili temu klicu? Ali bomo ozkosrčni, kadar se pobirajo milodari za dobro stvar, medtem ko brezverski bankirji lahko razsipljejo milijone in milijone za svoj tisk? Ali ne bomo v tem pogledu skopuhi? Darujmo, dajmo! Pokažimo vsi požrtvovalnost: Eni v nesebičnem delu, drugi v materijelni pomoči. Kdor ima, naj da! Videli smo, kako velika zavest je vsplamtela v stotisočglavi množici pod vtisom „klerikalne parade“, kakor zmerjajo kat. kongres.

Vzajemnost je potrebna. Podpirajmo

naš tiskovni sklad, saj dober list in dobra knjiga so resnični ter zvesti prijatelji. Na delo, tedaj k dejanjem!

„Kuluk“ in občine.

Kaj je „kuluk“, to ve danes vsa naša javnost, zato pomena ne bomo še-le tolmačili našim občinam. Zakon imenuje to, kar se razume pod „kulukom“, — „ljudsko delo za popravo javnih cest“. (Glej člen 25 zakona o proračunskih dvanajstih, razglašenega v Uradnem listu št. 65 dne 14. julija 1923; št. 235). Radi okrajšave pa ostanimo pri splošno znanem pojmu kuluk, kakršen je in ostane.

Od raznih strani smo prejeli vprašanja s prošnjami, da se izjavimo, kako naj postopajo županstva v zadevi poslov, ki jih jim nalagajo predpisi o kuluku. Tako nam piše županstvo v A.: Od glavarstva N. sem dobil nalog, da sestavim seznam obvezancev in voz v zadevi poprave cest v tlako.

Ljudje so ogorčeni, da bi na eni strani plačevali davke in cestne doklade, na drugi strani pa ceste delali s tlako. Zato nisem tega seznama še napravil in ga ne mislim za enkrat, ker prepričan sem, da bodo potem ceste še slabše, kot sedaj. Kaj naj storim? Ali se moramo temu zoperstaviti?

Naj velja sledeče pojasnilo na to vprašanje splošno vsem.

Zakon je tu in občine oziroma županstva se izvršitvi ukazov, ki so jih prejela, in poslov, ki jih jim nalaga zakon, ne morejo upirati, ker pridejo sicer župani v neprijeten položaj, da se bode proti njim morda hotelo celo kazenski postopati. Kakšne posle nalaga občinam odnosno županstvom zakon, je razvidno iz „Pravilnika o uporabi ljudskega dela za popravo javnih cest“, ki je bil razglašen pod šte. 260 v Uradnem listu št. 72 dne 4. avgusta 1923. Poleg tega pa so prejele na podlagi tega pravilnika vse občine še posebna navodila od predstojnih političnih oblastev kako naj postopajo in zlasti, kako naj bodo sestavljeni sezname oseb in voz, ki prihajajo v poštev pri kuluku.

Predvsem morajo občine sestaviti te sezname, in se temu delu ne morejo upirati. Pri sestavljanju seznamov pridejo v poštev oni, ki plačujejo kak neposredni davek, in vsi drugi, ki davka ne plačujejo, a od kuluka niso izvzeti po določbah zadnjega odstavka člena 2. „Pravilnika“. Seveda so v tem oziru mnogotere nejasnosti, ki jih tudi mi nismo v stanju pojasniti. To velja posebno glede oseb, ki so nesposobne za delo in so pri tem siromašnega stanja. — Kdo je nesposoben za delo? Bolniki, onemogli starci i. dr. — gotovo. Toda ti so lahko premožni in plačujejo davke, torej spadajo ti v seznam po predpisu direktnih davkov.

Kaj pa ženske? — Po vseh pojmihi — in to velja v naši državi še prav posebno po vojaških predpisih — se štejejo med nesposobne za težaška dela vse ženske brez izjeme, torej te ne pridejo v seznam za izvrševanja kuluka. — Vendar pa velja zopet izjema za one ženske, ki jim je predpisan kak direktni davek. Te ženske se morajo na vsak način vpisati v dotični seznam, pač ne izvršujejo kuluka osebno

temveč z zameno, bodisi da najamejo drugo osebo, ali pa dajo zameno v denarju.

Da mora vsak davčni zavezanec priti v poštev pri kuluku, torej priti tudi v seznam — ne izvzemši žensk — sledi ravno iz določil drugega odstavka čl. 3 „Pravilnika“, ki določa starostno mejo pod 18. in nad 50. letom vseh oseb, ki so izvzete od osebnega dela, ne pa od dela potom zamene (nadomestovanja ali odkupa z denarjem). — Po teh določbah morajo priti v sezname torej tudi nedoletni otroci, ki imajo posestva in jim je predpisan direktni davek. Zameno ali odkup mora v tem slučaju določiti varuh ali skrbstveno oblastvo (sodišče, nadvarstveno oblastvo). — Kdo je naposled siromašen, to naj ugotovi župan s sodelovanjem obč. starešinstva in s pomočjo zaupnikov.

V tem oziru menimo, da ni treba še več pojasnil, ker bi nas to vedlo predaleč. Kakor rečeno, je še precej nejasnosti v določbah, a pojasnila dobe županstva od uradne strani, kar je že v teku, zato mi o stvari tudi kasneje ne bomo več pisali, pač pa priporočamo županstvom, da naj se uradnim potom obračajo za vsa potrebna pojasnila naravnost na gradbeno direkcijo v Ljubljani.

Še to naj povemo, da spada v seznam in pod kuluk vsak davčni zavezanec, ne glede na to, je-li urzavijan ali ne. Kajti v tem oziru nima niti zakon niti pravilnik kake posebne določene izjeme.

Rekli smo že, da morajo županstva sezname sestaviti na vsak način. Reči pa moramo, da je tudi spremenjeni termin — do 1. septembra 1923 — odločno prekratek. Če županstva nikakor ne morejo izvršiti seznamov do tega termina, pa naj prosijo za podaljšanje. Vseh del izvršiti v tem kratkem času ne bo mogoče že zato, ker županstva ne bodo mogla dobiti pravočasno od davčnih uradov vseh podatkov o davčnih predpisih.

Kakor smo poizvedeli, je bila naprosena delegacija ministrstva financ, da naroči davčnim uradom, naj izdajajo sezname davčnih obvezancev občinam brezplačno na razpolago. Vendar pa naj županstva ne odlašajo s sestavo seznamov, ampak naj jih morda že po lastnih zaznamkih in beležkah o davkih sestavijo še poprej, predno dobe o davčnih uradov izpiše pri davkarijah tudi župan sam ali kdo drugi v njegovem imenu.

Važno je določilo, da mora biti seznam objavljen, to je na vpogled občanom. Sploh naj postopajo županstva prav tako, kakor pri volilnih imenikih. Vsakdo ima torej za se ali za drugega pravico zahtevati vpis ali črtanje v seznamu. Za nas — to moramo še povdarjati — pa ni prav umljivo, zakaj naj bi ne prišel v seznam tudi tak tuj državljan, ki sicer ne plačuje davkov, a je kot volilni upravičenec vpisan v volilni imenik. Če ima kak tuj državljan pravico voliti v državi in v občini, naj ima tudi dolžnost izvrševati kuluk.

Končno naj še omenimo, da je posl. Žebot prejel na svoje vprašanje glede kuluka — od ministra gradjevin (javnih del) Nikole Uzunovića pismo z dne 1. avgustom v katerem pravi ministrstvo, da je sestavljanje spiskov obveznikov za delo na državnih cestah čisto administrativna zadeva,

HRANILNICA IN POSOJILNICA V RADINCIH

r. z. z n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

Po čudovito

nizkih cenah kupite letos

volneno blago

za ženske in sukno za moške obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno robo v veletrgovini R. Stermecki,

Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermecki.

Telefon 436

TOVARNA KANDITOV

FR. ROZMAN

Telefon 436

Maribor, Aleksandrova c. 57

priporoča

vse vrste kanditov

(bonbone) po najnižjih brezkonkurenčnih tovarn. cenah!

Zahtevajte cenike!

Športne čepice

iz usnja in suknja, šivane klobuke, ter hišne čevlje izdeluje **Albin Jazbec, Kranj** Paviljon „L“ štev. 464, na Ljubljanskem Velikem sejmu.

Dober glasovir

se proti ugodni ceni takoj proda. Več pove upravništvo **Murske Straže**.

Novo vinske sode

od 25—700 l, prvovrstna izdeljava, vsako količino takoj po ceni od Din 176 od hl naprej.

Skladiščne sode

od 20—50 hl z vrati in patentno zavoro, za ceno po Din 236—, od hl naprej — franko tovarna — ponuja

Zagrebačka tvornica bačava d. d. Zagreb.

V najem se išče trgovina

z mešanim blagom ali gostilna na prometnem kraju. Ponudbe pod „Trgovina“ na upravo **Murske Straže**.

Borovi hlodi

dolgi 6 do 8 m, debelost na tanjšem kraju 35 cm, se kupijo po najvišjih cenah. Cenjene ponudbe je poslati na upravo lista pod št. 1400.

Polovnjake

nove in stare, kakor tudi večjo množino druge manjše in večje vinske posode proda po zmernih cenah

Fric Zemljič v Ljutomeru.

USNJARNA ŽILAVEC
v Gornji Radgoni

plačuje za vuk (ježice) najvišje dnevne cene.

Hiša

z enim oralom rodovitne zemlje, vrtom in obradami gospodarskim poslopjem, se po ugodni ceni proda. Nahaja se v lepi legi mesta Radgone. Izmenja se tudi za hišo v Jugoslaviji blizu mesta Maribor ali Ptuj. Poizve se v **Gornji Radgoni, Spodnji Gris št. 19.**

Trgovskega učenca

poštenih starišev sprejme takoj trgovina **F. Lovrenčič in drug v Križevcih** pri Ljutomeru.

10 polovnjačkih sodov

se po ceni proda.

Kje pove upravništvo „Murske Straže“.

Sodi

za vino vedno v zalogi pri **FRAN REPIČ, Ljubljana, Trnovo.**

IMAM

3 dobroohranjene sode, katere zamenjam za vino. 1 sod drži 12 hl, 2 sode po 30 hl je skupaj 72 hl. Pismene dopise na **Janko Rosi** trg. Javornik Gorenško.

TECAJI ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO, ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT, MARIBOR, (največja strokovna šola za stenotipijo v Jugoslaviji) Začetek novih tečajev dne 1. oktobra.

Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji **Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.**

Toliko jajc mi znesejo moje kokoši, da je veselje. Najrajši jih prodam

RATNIK-u

v **GORNJI RADGONI SPODNJI GRIS št. 12**

kateri plača po najvišjih dnevni cenah.

Kupuje tudi surovo maslo (Butter) po najvišji dnevni ceni

Slavenska banka d. d., Zagreb

PODRUŽNICA GORNJA RADGONA

Delniška glavica 50,000.000 Din a rezerve preko 12,500.000 Din Vloge čez 125,000.000 Din

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Kranj, Ljubljana, Maribor, M. Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien. **Ekspoziture:** Jesenice, Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka.

Agencije: Buenos-Aires, Rosario de Santa Fe. **Afilijacije:** Slovenska banka, Ljubljana — Jugosl. Industrijska banka d. d., Split — Balkan Bank r. t., Budapest, Vaczi utca 35 —

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.